

Sveriges försvar får ej raseras vid ett tredsslut

113251

Det stod illa till då kriget började bekräftar
nye Ö.B.

— Det råder ett intimt sammanhang mellan svensk utrikespolitik och svenskt försvar — skriver nye ÖB, general Helge Jung i Tidskrift för reservofficerare och erinrar om att möjligheterna att bedriva en stark och självständig utrikespolitik är helt beroende av styrkan av vårt försvar. En nedskrivning av försvaret i framtiden får icke ske förrän vi fått visshet om att en lång fredsperiod stundar och kan lita på att tecken till ett nytt krig dyker upp så tidigt att man hinner rus'a upp på nytt innan det brakar loss.

General Jung yttrar på tal om vår värmkraft vid krigsutbrottet 1939 bl. a.

»Vår krigsmakts organisation vid krigsutbrottet på förhösten 1939 var icke likartad i fråga om beredskapsgraden för de olika försvarsgrenarna. Flottan och flygvapnet voro sålunda — enligt sakkunskapens omdöme — operationsdugliga, även om de voro kvantitativt otillräckliga. Med armén förhöll det sig annorlunda. Denna var även kvalitativt svag.

Vårt flyg som genom 1925 års försvarsordning troddes få en viss utveckling blev trots allt hämmat. 1912 skapades svenska militärflyget, bestående av två flygplan. Utvecklingen gick inte snabbt i fortsättningen heller, i varje fall inte så som hade varit önskvärt. Den ökning som flygvapet fick 1936 var långt ifrån tillfredsställande. Fjärrspanings- och torpedplan behövdes i stor utsträckning. Materiel måste skaffas i utlandet, flygbaser måste upprättas i skilda delar av landet. Fram till 1941 hade 1936 års flygvapenorganisation dock förstärkts med fyra flottflyger och en flygbaskår. Den 1942 fastställda organisationen är sannolikt icke ens den till fyllest skriver general Jung vidare och fortsätter:

Sammanfattningsvis har flygvapnet sedan 1936 utökats från 7 till för närvarande 13 och vid fullt utbyggd organisation 16 eller eventuellt 17 flottflyger, varav 2 tunga och 4 lätta bombflottflyger, 1 torpedflottflyg, 6 eller eventuellt 7 jaktflottflyger samt 1 arméspanings-, 1 marinspanings- och 1 förreningningsflottflyg. Samtidigt har

Jung kvalitativt gott men kvantitativt otillräckligt. Dess illväxt under kriget framgår av nedanstående siffror:

Fartygsslag	Antal fartyg			
	1/9 1939	Av- gång	Till- komst	31/12 1943
Vedettbåtar	31	8	—	23
Pansarskepp	7	—	—	7
Kryssare	3	—	—	3
Minkryssare	—	—	1	1
Jagare	16	3	14	27
U-båtar	16	5	12	23
Minsvepare, st.	4	—	12	16
Minsvepare, m.	2	—	24	26
Motortorpedbåtar	2	2	21	21
Summa	81	18	84	147

Kustartilleriet var ett sorgligt kapitel

i de senaste försvarsordningarnas historia. Omodern bristande materiel gjorde att detta vapen icke kunde anses fullgott men det var dock stridsberett vid krigets början. Försvaret av Sockholms skärgård har förstärkts med ett antal lätta batterier. Blekingekusen har fått förstärkt försvar av alla kalibrar, såväl tunga som medeltunga. Detsamma är fallet i Skåne som tidigare var helt blottställt. Stora utbyggnader är under planerande.

Det rörliga kustartilleriet skall utökas med ett antal motoriserade 15 och 21 cm batterier, varigenom bland annat en betydelsefull förstärkning av arméns kårartilleri i vissa krigslägen kan åstadkommas. Kustartilleriets båtmateriel skall kompletteras med sjövärdiga minutläggare, vedettbåtar och motorslupar m m.

Kustartilleriets truppförband komma att utökas och två nya truppförband, Älvsborgs kustartilleriregemente samt Härnösands kustartilleridetachment, äro under uppsättning.

Armén 1939 — ett mörkt kapitel

Armén hade tidigare blivit mest lidande på de olyckliga försvarsordningar som våra politiker skapat. General Jung skriver på tal härom bl. a.

Jag vill i detta sammanhang endast vidröra såsom ett själv-

ring — för infanteristerna i allt 140 dagar — att de olika tekniska färdigheterna icke ens hunnit inläras, långt mindre innötas.

Bristen på befäl var oerhörd — något som många tusen svenska män fått sota för genom årslånga inkallelser i samband med snabbutbildning till värnpliktigt befäl av olika grader. Kvaliteten blev ganska tvivelaktig hos större delen av disponibla befälskadrar. Ammunition saknades — den armé som hösten 1939 skulle ha trätt i funktion var allt annat än operationsduglig förklarar general Jung. De ansträngningar som statsmakterna gjorde efter krigsutbrottet för att sona de många årens felsteg var stora och resultatet har också uppnåtts. Men det går icke snabbt att bättra på lappverk. Generalen säger bl. a.

Det synes mig naturligt, om de resultat, man sålunda uppnått, icke blivit så goda, som om dessa värnpliktiga från början erhållit en allsidig och grundlig rekrytut-

beredningsgraden för de olika försvarsgrenarna. Flottan och flygvapnet varo sålunda — enligt sakkunskapens omdöme — operationsdugliga, även om de voro kvantitativt otillräckliga. Med armén förhöll det sig annorlunda. Denna var även kvalitativt svag.

Vårt flyg som genom 1925 års försvarsordning troddes få en viss utveckling blev trots allt hämmat. 1912 skapades svenska militärflyget, bestående av två flygplan. Utvecklingen gick inte snabbt i fortsättningen heller, i varje fall inte så som hade varit önskvärt. Den ökning som flygvapet fick 1936 var långt ifrån tillfredsställande. Fjärrspanings- och torpedplan behövdes i stor utsträckning. Materiel måste skaffas i utlandet, flygbaser måste upprättas i skilda delar av landet. Fram till 1941 hade 1936 års flygvapenorganisation dock förstärkts med fyra flottiljer och en flygbaskår. Den 1942 fastställda organisationen är sannolikt icke ens den till fyllest skriver general Jung vidare och fortsätter:

Sammanfattningsvis har flygvapnet sedan 1936 utökats från 7 till för närvarande 13 och vid fullt utbyggd organisation 16 eller eventuellt 17 flottiljer, varav 2 tunga och 4 lätta bombflottiljer, 1 torpedflottilj, 6 eller eventuellt 7 jaktflottiljer samt 1 arméspanings-, 1 marinspanings- och 1 fjärrspaningsflottilj. Samtidigt har en kvalitativ förbättring av förbanden skett, varjämte, som nämnts, ett omfattande flygbas-system organiserats. Personalbehovet har därför sedan 1936 totalt ökat med omkring 350 %. Att denna expansion icke kunnat ske helt utan gnissel och att den varit svår att genomföra, säger sig självt.

Flottan bäst tillgodosedd

År 1939 var flottan så pass väl hållen och förberedd att den var stridsduglig vid krigsutbrottet — alltså en fräppant motsats till de övriga vapenslagen. Kustflottan var stridsberedd den 3 september och det rörliga sjöförsvaret var enligt general

gjorde att detta vapen icke kunde anses fullgott men det var dock tillräckligt vid krigets början. Försvaret av Sockholms skärgård har förstärkts med ett antal lätta batterier. Blekingekusten har fått förstärkt försvar av alla kalibrar, såväl tunga som medeltunga. Detsamma är fallet i Skåne som tidigare var helt blottställt. Stora utbyggnader är under planerande.

Det rörliga kustartilleriet skall utökas med ett antal moderniserade 15 och 21 cm batterier, varigenom bland annat en betydelsefull förstärkning av arméns kårartilleri i vissa krigslägen kan åstadkommas. Kustartilleriets båtmaterial skall kompletteras med sjövärdiga minutläggare, vedettbåtar och motorslupar m. m.

Kustartilleriets truppförband komma att utökas och två nya truppförband, Älvsborgs kustartilleriregemente samt Härnösands kustartilleridetachment, äro under uppsättning.

Armén 1939 — ett mörkt kapitel

Armén hade tidigare blivit mest lidande på de olyckliga försvarsordningar som våra politiker skapat. General Jung skriver på tal härom bl. a.

Jag vill i detta sammanhang endast vidröra såsom ett självklart faktum, att andan inom krigsmakten och numera — i det totala krigets tid — inom hela folket spelar en utomordentlig roll för krigföringen. Den tekniska utvecklingen har emellertid gjort, att andan enbart icke är till fyllest. Det fordras nu mer än någonsin både en väl tillgodosedd organisation och en stark soldat- och medborgarmoral.

Om vi först se på tillgången på soldater vid krigsutbrottet 1939, möter oss en föga imponerande bild. Denna framträder tydligt, om vi granska, vilken utbildning de värnpliktiga, vilka vid tidpunkten i fråga skulle ingå i arméns olika delar, erhållit. Jag tillåter mig här även införa hemvärnet i resonemang, ehuru detta tillkom först något senare. Om vi då först se på linjetrupperna, utgjordes huvuddelen av deras värnpliktiga av soldater, vilka näppeligen kunde göra skäl för detta namn, om man nämligen med soldat menar en menig, som fullständigt behärskar krigstekniken och som sålunda tillsammans med soldater av samma beskaffenhet — under förutsättning av en god organisation — kan ingå i och bilda krigsdugliga truppförband. Dylika soldater funnos knappast hösten 1939, ty huvuddelen av de värnpliktiga, som överhuvud voro utbildade, hade utbildats enligt

ring — för infanteristerna i allt 140 dagar — att de olika tekniska färdigheterna icke ens hunnit inläras, långt mindre innötas.

Bristen på befäl var oerhörd — något som många tusen svenska män fått sota för genom årslånga inkallelser i samband med snabbutbildning till värnpliktigt befäl av olika grader. Kvaliteten blev ganska tvivelaktig hos större delen av disponibla befälskadrar. Ammunition saknades — den armé som hösten 1939 skulle ha trätt i funktion var allt annat än operationsduglig förklarar general Jung. De ansträngningar som statsmakterna gjorde efter krigsutbrottet för att sona de många årens felsteg var stora och resultatet har också uppnåtts. Men det går icke snabbt att bättra på lappverk. Generalen säger bl. a.

Det synes mig naturligt, om de resultat, man sålunda uppnått, icke blivit så goda, som om dessa värnpliktiga från början erhållit en allsidig och grundlig rekrytutbildning. Utbildningens kvalitet har dessutom ofta blivit lidande av befälsbrist och till att börja med även av materiellbrist. Införandet av en första tjänstgöring utsträckt till ett år har varit ett utomordentligt viktigt led i arméns konsolidering. Två årsklasser hava erhållit en dylik utbildning och en tredje är för närvarande i tjänst.

Omfattningen av de ansträngningar att rusta upp som gjorts framgår tydligast av siffrorna för luftvärnets territoriella del sexdubblats medan fältluftvärnet åttadubblats.

Falsk försvarsoptimism

General Jungs översikt över vår värnkrafts möjligheter att stödja den svenska utrikespolitiska linjen ger ett ganska gott intryck. Svenska folket har vant sig vid att dess försvarsberedskap anses god och något att skryta med. Det torde dock vara en viss överdrift — det går nämligen icke att på fyra år sona vad vår regering förbrutit under sin långa styrelse. Ännu mera beklagligt är att själva kärnan i försvarskraften, nationell lidelse, idealism och frihetsvilja saknas i stor utsträckning hos de män som skall försvara landet. Sofflocksmentaliteten har fått överhanden, om matransonerna, spritransonen och kvällens bio bara finns kvar så spelar för många de yttre omständigheterna ingen roll. Utan det nationella

står ut med ett modernt krigs fruktansvärda påfrestningar. Det avgöres nämligen i lika hög grad på hemmaplatsen som på krigsskådeplatsen — kan det svenska folket stå ut med ett modernt luftriks ohyggliga härjningar? — är den fråga som kanske